

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 57 0 Ps 095003 21 Rev
Banjaluka, 20.4.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća u pravnoj stvari tužitelja GP G. a.d. P., koga zastupaju punomoćnici Đ.B., advokat iz P. i B. M., advokat iz B., protiv tuženog R.b.g. d.o.o. B., koga zastupa punomoćnik Lj.D., advokat iz B., radi duga, vrijednost predmeta spora 204.420,10 KM i pravnoj stvari tuženog R.b.g. d.o.o. B., kao tužitelja, protiv tužitelja GP G. a.d. P., kao tuženog, radi duga, vrijednost predmeta spora 159.953,72 KM, odlučujući o revizijama stranaka izjavljenim protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 095003 20 Pž od 28.12.2020. godine, na sjednici održanoj dana 20.4.2021. godine donio je

PRESUDU

Revizija tužitelja se odbija u dijelu kojim se pobija odluka o protivtužbenom zahtjevu, a odbacuje u dijelu kojim se pobija odluka o tužbenom zahtjevu.

Revizija tuženog se odbija u dijelu kojim se pobija odluka o tužbenom zahtjevu, a odbacuje u dijelu kojim se pobija odluka o protivtužbenom zahtjevu.

Obrazloženje

Presudom Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 095003 11 Ps od 30.12.2019. godine obavezan je tuženi da tužitelju isplati:

- na ime duga po osnovu Ugovora o građenju broj: ... od 10.5.2010. godine i obračunske situacije broj: ... od 04.7.2011. godine iznos od 93.705,86 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 10.7.2011. godine do isplate i
- na ime zakonske zatezne kamate za kašnjenje u isplati privremene situacije broj ... od 30.11.2010. godine, za period od 10.12.2010. do 06.6.2011. godine, iznos od 11.926,34 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 07.6.2011. godine do isplate (stav 1.).

Drugim stavom iste presude obavezan je tuženi da tužitelju naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 10.678,89 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja do isplate.

Odbijen je zahtjev tužitelja da mu tuženi isplati:

- dug po osnovu Ugovora o građenju broj: ... od 10.5.2010. godine i obračunske situacije broj ... od 04.7.2011. godine preko dosuđenog iznosa,
- na ime zakonske zatezne kamate za kašnjenje u isplati privremene situacije broj: ... od 29.12.2010. godine, za period od 10.01.2011. do 06.06.2011. godine, iznos od 4.313,40 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 06.6.2011. godine do isplate i

- na ime vraćanja avansa iz člana 4. Ugovora o građenju iznos od 30.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 07.10.2010. godine do isplate, kao i zahtjev za naknadu troškova parničnog postupka preko dosuđenog iznosa (stav 3.)

Stavom četvrtim i petim prvostepene presude odlučeno je o protivtužbenim zahtjevima tuženog R.b.g. d.o.o. B. (u ostalom tekstu: tuženi) pa je obavezan tužitelj GP G. a.d. P. (u ostalom tekstu: tužitelj) da mu isplati:

- na ime ugovorene kazne (penali) zbog kašnjenja u izvođenju radova iznos od 64.945,06 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 20.9.2011. godine do isplate,
- na ime stečenog bez osnova za izvršena plaćanja trećim licima iznos od 14.156,24 KM (i to na ime plaćanja za izvedene radove preduzeću B. d.o.o. L. iznos od 10.246,00 KM, plaćanja troškova čuvarske službe u iznosu od 1.462,50 KM i plaćanja troškova utrošene električne energije u iznosu od 2.447,74 KM), sa zakonskom zateznom kamatom od 20.9.2011. godine do isplate i
- na ime naknade štete nastale na stambeno-poslovnim objektu u B., u Ulici ..., usljed prodora vode u garažne prostore i usljed nestručno izvedenih hidroizolaterskih radova u sklopu stambeno-poslovnog objekta iznos od 79.550,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja protivtužbe, odnosno od 02.7.2013. godine do isplate,
- da mu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 23.389,04 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja do isplate (stav 4.).

Odbijen je zahtjev tuženog da se obaveže tužitelj da mu isplati troškove čuvarske službe i utrošene električne energije preko dosuđenih iznosa, troškove ponovnog izvođenja radova vanjskog uređenja u iznosu od 649,35 KM, kao i zahtjev za naknadu troškova parničnog postupka preko dosuđenog iznosa.

Presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 095003 20 Pž od 28.12.2020. godine, žalba tužitelja je djelimično uvažena i prvostepena presuda preinačena u pobijanom odbijajućem dijelu po tužbi (stav 3, alineje 1. i 2.), tako što je tuženi obavezan:

- da tužitelju, na ime duga po osnovu Ugovora o građenju broj ... od 10.5.2010. godine i obračunske situacije broj: ... od 04.07.2011. godine, umjesto već dosuđenog iznosa od 93.705,86 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 10.7.2011. godine do isplate (stav 1, alineja 1.), isplati ukupan iznos od 158.180,36 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 10.7.2011. godine do isplate, i
- da tužitelju na ime zakonske zatezne kamate za kašnjenje u isplati privremene situacije za period od 10.01.2011. do 06.6.2011. godine isplati iznos od 4.313,40 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 06.06.2011. godine do isplate,

dok je u ostalom odbijajućem dijelu po tužbi (stav 3, alineja 3. izreke) žalba tužitelja odbijena i prvostepena presuda potvrđena u tom dijelu.

U pogledu usvajajućeg dijela prvostepene presude po protivtužbi (stav 4. izreke), žalba tužitelja je djelimično uvažena i prvostepena presuda:

- ukinuta u dijelu koji se odnosi na isplatu ugovorne kazne (penala) zbog kašnjenja u izvođenju radova u iznosu od 64.945,06 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 20.09.2011. godine do isplate (stav 4. alineja. 1), te je u tom dijelu predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovni postupak, i
- preinačena u dijelu koji se odnosi na naknadu štete nastale na stambeno-poslovnim objektu u B., u Ulici ..., usljed prodora vode u garažne prostore i usljed nestručno izvedenih hidroizolaterskih radova u sklopu stambeno-poslovnog objekta (stav 4. alineja 3), tako što je iznos od 79.550,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 02.7.2013. godine do isplate, smanjen na iznos od 64.712,50 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 02.7.2013. godine do isplate,

dok je u ostalom usvajajućem dijelu po protivtužbi (stav 4, alineja 2. izreke) žalba tužitelja odbijena i prvostepena presuda potvrđena u tom dijelu.

Žalba tuženog je odbijena kao neosnovana i prvostepena presuda potvrđena u pobijanom usvajajućem dijelu po tužbi (stav 1. izreke) i odbijajućem dijelu po protivtužbi (stav 5. izreke). Ukinuta je i odluka o troškovima postupka sadržana u prvostepenoj presudi (stav 2, te dio stavova 4. i 5), te je u tom dijelu predmet vraća prvostepenom sudu na ponovni postupak.

Blagovremenom revizijom tužitelj pobija drugostepenu odluku u dijelu kojim je odbijena njegova žalba i potvrđena prvostepena presuda kojom je odbijen njegov zahtjev za vraćanja avansa u iznosu od 30.000,00 KM, sa pripadajućom zateznom kamatom, u dijelu kojim je po protivtužbi obavezan da tuženom na ime naknade štete isplati iznos od 64.712,50 KM, sa pripadajućom kamatom i u dijelu kojim je odbijena njegova žalba i potvrđena prvostepena presuda u dijelu kojim je obavezan da tuženom, po osnovu sticanja bez osnova, isplati iznos od 14.156,24 KM, sa pripadajućom zateznom kamatom. Reviziju izjavljuje zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da se revizija usvoji i osporena presuda ukine u pobijanom dijelu, te predmet vrati na ponovno suđenje, ili da se preinači tako da se u cjelini udovolji tužbenom zahtjevu, te potpuno odbije protivtužbeni zahtjev.

Drugostepenu odluku, blagovremenom revizijom, pobija i tuženi u dijelu kojim je udovoljeno tužbenom zahtjevu i u dijelu kojim je snižena dosuđena naknada štete po protivtužbi, sa iznosa od 79.550,00 KM na iznos od 64.712,50 KM, zbog povrede odredaba parničnog postupka, povrede materijalnog prava i povrede osnovnih načela Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda. Predlaže da se osporena presuda preinači tako da se odbije tužbeni zahtjev u cjelini, da se odbije žalba tužitelja i potvrdi prvostepena presuda u dijelu kojim je odlučeno o protivtužbenom zahtjevu (naknadi štete), ili da se drugostepena presuda ukine u pobijanom dijelu i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

Nije odgovoreno na revizije.

Odredbom člana 237. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - dalje: ZPP), propisano je da u privrednim sporovima revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi 50.000,00 KM. Kada je tužbeni zahtjev izražen u novcu, kao vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude, uzima se u obzir samo vrijednost glavnog zahtjeva (član 316. stav 2. ZPP). Kamate, ugovorna kazna i ostala sporedna traženja ne uzimaju se u obzir pri određivanju vrijednosti spora ako ne čine glavni zahtjev (stav 3. iste zakonske odredbe).

Predmetna parnica vodi se po dva zahtjeva (zahtjev iz tužbe i zahtjev iz protivtužbe), pa se u ovom slučaju vrijednost spora, odnosno vrijednost pobijanog dijela drugostepene odluke, određuje prema vrijednosti svakog zahtjeva - onog iz tužbe i onog iz protivtužbe, u smislu odredbe člana 318. stav 2. ZPP, jer je protivtužba (član 74. stav 1. ZPP) samostalna tužba koju tuženi (protivtužitelj) podnosi protiv tužitelja (protivtuženog) u parnici koja se protiv njega vodi povodom tužbe. Naime, iz procesne samostalnosti tužbe i protivtužbe, takođe proizlazi da se i pravo na izjavljivanje revizije po tužbi i protivtužbi cijeni zasebno.

U konkretnom slučaju, vrijednost drugostepene presude, u dijelu kojim je odlučeno o tužbenom zahtjevu, a koji revizijom pobija tužitelj, iznosi 30.000,00 KM. Naime, odbijen je njegov zahtjev za isplatu tog iznosa (po osnovu vraćanja avansa), sa pripadajućom zateznom kamatom čija vrijednost nije mjerodavna za računanje vrijednosti predmeta spora, a onda ni za

računanje vrijednosti pobijane presude. Taj iznos ne prelazi vrijednost od 50.000,00 konvertibilnih maraka, koju naprijed citirana odredba ZPP propisuje kao uslov za dozvoljenost revizije, pa revizija tužitelja u ovom dijelu (kojim se pobija odluka o tužbenom zahtjevu) nije dozvoljena.

Tužitelj nije tražio, pozivom na odredbu člana 237. stav 3. ZPP, da se o reviziji ipak odlučuje i u ovom dijelu, slijedom čega se pitanjem izuzetnog dozvoljavanja revizije nije mogao baviti ni ovaj sud, pa je revizija tužitelja u tom dijelu odbačena, na osnovu odredbe člana 247. stav 1. ZPP.

Iz istog razloga i sa istim obrazloženjem, nije dozvoljena ni revizija tuženog u dijelu kojim se osporava drugostepena presuda u dijelu kojim je po žalbi tužitelja preinačena odluka o protivtužbenom zahtjevu na način da je iznos od 79.550,00 KM, dosuđen na ime naknade materijalne štete (nastale usljed prodiranja vode u garažne prostore), snižen na iznos od 64.712,50 KM. Prema tome, vrijednost pobijanog dijela odluke po protivtužbi, koji revizijom pobija tuženi, iznosi 14.837,50 KM što je svakako manje od propisanih 50.000,00 KM, sljedom čega je i revizija tuženog odbačena u ovom dijelu (kojim se pobija odluka o protivtužbenom zahtjevu), na osnovu odredbe člana 247. stav 1. ZPP.

Revizija tuženog, kojom se pobija drugostepena presuda u dijelu kojim je udovoljeno tužbenom zahtjevu i obavezan tuženi da tužitelju isplati ukupan iznos od 174.420,10 KM (po osnovu neplaćene obračunske situacije broj: ... i obračunatih zatezних kamata za zakašnjenje u plaćanju privremenih situacija broj: ... i ...), kao i revizija tužitelja, kojom se pobija drugostepena presuda u dijelu kojim je djelimično udovoljeno protivtužbenom zahtjevu i obavezan tužitelj da tuženom isplati ukupan iznos od 78.868,74 KM (na ime naknade štete nastale prodorom vode u garaže i na ime sticanja bez osnova uzrokovanog plaćanjem trećim licima obaveza koje je trebao izmiriti tužitelj), su dozvoljene, ali nisu osnovane.

Ovdje treba reći da je drugostepenom presudom ukinuta prvostepena odluka u dijelu kojim je obavezan tužitelj da tuženom na ime penala isplati iznos od 64.945,06 KM i u dijelovima kojim je odlučeno o troškovima postupka i u tim dijelovima predmet vraćen na ponovno suđenje. Ti dijelovi nisu pobijani revizijom, niti bi to bilo moguće, pa se njima dalje neće baviti ni ovaj sud.

Tokom postupka koji je prethodio donošenju pobijane presude, u pogledu činjenica koje su relevantne za odlučivanje o zahtjevima stranaka, odnosno o njihovim revizijama u dijelu gdje su dozvoljene, utvrđeno je: da su, tuženi kao naručilac i tužitelj kao izvođač, dana 10.5.2010. godine, odnosno 14.5.2010. godine, zaključili ugovor o izvođenju građevinskih radova na objektu u B., u ulici ..., sa obavezom tužitelja da izvrši grube građevinske radove, prema projektno-tehničkoj dokumentaciji, u roku od 140 kalendarskih dana (član 1. i član 6. stav 1. ugovora) i obavezom tuženog da na ime cijene isplati tužitelju iznos od 1.239.672,82 KM (član 3. stav 1. ugovora); da je tužitelj uveden u radove dana 30.6.2010. godine, te je na objektu radio do 04.6.2011. godine; da je tuženi (iako je po ugovoru to bila obaveza tužitelja) dana 01.7.2010. godine zaključio ugovor sa A.s. d.o.o. B. o uslugama obilaska predmetnog gradilišta, koji mu je ispostavio 4 računa u iznosima od po 292,50 KM, te sa Ž.G. zaključio ugovor o djelu od 26.11.2010. godine za noćno čuvanje objekta; da je tuženi platio i račune za utrošenu električnu energiju po ispostavljenim računima od 31.10.2010 do 31.3.2011. godine, kao i račun ispostavljen od privrednog društva B. d.o.o. L. (podizvođač koji je radio za tužitelja) u iznosu od 10.246,00 KM (iako je po ugovoru i to bila obaveza tužitelja); da je tužitelj tuženom, dana 30.11.2010. godine za radove izvedene do tog datuma, ispostavio privremenu situaciju broj: ... na iznos od 129.689,79 KM, a 29.12.2010. godine za radove izvedene do tog datuma privremenu situaciju broj: ... na iznos od 57.091,10 KM, koje su tuženi i nadzorni organ ovjerali i potpisali; da su te privremene situacije plaćene 06.6.2011. godine (za čije zakašnjenje

u plaćanju se tužbom traži obračunata zatezna kamata) na taj način što su tuženi, kao ustupilac, tužitelj, kao prijemnik i A.M.M. d.o.o. B., kao dužnik (koji je tuženom trebao isplatiti cijenu jednog kupljenog stana u predmetnoj zgradi), dana 27.5.2011. godine zaključili ugovor, kojim su regulisali da ustupilac (tuženi) prijemniku (tužitelju) ustupa svoje potraživanje, koje ima prema dužniku, u iznosu od 197.291,25 KM; da je tužitelj tuženom, za radove izvedene zaključno sa šestim mjesecom 2011. godine ispostavio obračunsku situaciju broj: ... na iznos od 169.102,45 KM, koju su ovjerali i potpisali nadzorni organ (ranije) i zakonski zastupnik tuženog dana 24.8.2011. godine; da tužitelj na toj obračunskoj situaciji temelji tužbeni zahtjev; da ona nije plaćena jer tuženi smatra da i on ima potraživanja prema tužitelju koja je uobličio u protivtužbi; da je Zavod ... B., Komisija za tehnički prijem objekta u zapisniku od 22.12.2011. godine konstatovala da su radovi na objektu izvedeni prema investiciono-tehničkoj dokumentaciji, u skladu sa normativima i standardima; da je opomenom pred tužbu od 25.12.2012. godine, tuženi upoznao tužitelja sa prodorom vode u garaže i pozvao ga da ukloni taj nedostatak; da je, prema nalazu i mišljenju Arhitektonsko-građevinsko-geodetskog fakulteta u B. od 09.11.2018. godine, tužitelj kao prvi izvođač vršio radove na objektu od 30.6. do 27.12.2010. godine, te ih je nastavio 07.02.2011. godine i dovršio 04.06.2011. godine, nakon čega su na objektu bili angažovani drugi izvođači, da je tužitelj između ostalog, po zaključenom ugovoru, bio zadužen za izradu hidroizolacije, da je postavljanje skele drugog izvođača radova preko izvedenog hidroizolacionog sloja moglo da ometa tužitelja u izvođenju zaštite hidroizolacije, te je moglo da ošteti hidroizolacioni sloj, ali je izvedena horizontalna hidroizolacija bila nezaštićena u periodu od 01.7. do 09.7.2011. godine, o čemu je trebao voditi računa tužitelj (morao je pretpostaviti da će doći do oštećenja i ta oštećenja sanirati), da su radovi na zidanju spoljašnjih zidova završeni 24.11.2010. godine pa je tužitelj kasno počeo sa radovima na hidroizolaciji krovnih površina, da nema vidljivih nedostataka na objektu, ali su prilikom uviđaja na licu mjesta 21.9.2017. godine uočena brojna oštećenja na završnim obradama zidova i plafona prizemlja i galerije, zidu prilazne rampe u garažu, kao i zidovima i plafonima u podrumskim prostorijama, koji upućuju na prodor atmosferilija kroz slojeve vanjskog omotača, da je ugrađena hidroizolacija na više mjesta oštećena, što predstavlja propust tužitelja, te da minimalna ulaganja na ime otklanjanja utvrđenih nedostataka iznose 49.875,00 KM, a maksimalna 79.550,00 KM; da je vještak ekonomske struke obračunao zateznu kamatu za privremene situacije broj: ... i ... koje su plaćene naprijed navedenim ugovorom o cesiji, dana 06.06.2011. godine.

Kod ovakvog stanja činjenica, nije pogriješio drugostepeni sud kada je, prihvatajući činjenične zaključke prvostepenog suda, te jasno i argumentovano obrazloženo pravni stav o osnovanosti tužbenog zahtjeva, udovoljio zahtjevu tužitelja u cjelini.

Kako je naprijed navedeno parnične stranke su zaključile ugovor o građenju iz člana 630. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i „Službeni glasnik RS“ broj: 17/93, 3/96, 39/03, 74/04, u daljem tekstu: ZOO), prema kojem je tužitelj bio dužan izvršiti grube građevinske radove, prema projektno-tehničkoj dokumentaciji, u roku od 140 kalendarskih dana, a tuženi na ime cijene isplatiti tužitelju iznos od 1.239.672,82 KM.

Nije sporno da je tužitelj te radove izveo (bez obzira na eventualno zakašnjenje u njihovom izvođenju ili na nedostatke u tim radovima, što je predmet protivtužbenog zahtjeva), a da tuženi nije isplatio u cjelini ugovorenu cijenu, čija isplata se zahtjeva u ovom postupku. Prema tome, tuženi je, saglasno odredbi člana 17. stav 1, 262. stav 1. i 630. stav 1. ZOO, dužan ispuniti do kraja svoju obavezu preuzetu ugovorom, odnosno dužan je platiti ugovorene i izvedene radove.

Navodima revizije tuženi ne spori da traženi iznos nije platio. Brani se prigovorom da ga i nije dužan platiti i da tužitelj nema pravo da zahtjeva isplatu bilo kojeg novčanog iznosa, budući da je odredbom člana 4. predmetnog ugovora o građenju, regulisano da će dio cijene biti isplaćen sa dva stana, kako je djelimično i ispunjena obaveza zaključenjem naprijed navedenog ugovora o cesiji, na osnovu kojeg je kupoprodajna cijena za jedan stan (koji je tuženi kao prodavac prodao trećem licu) isplaćena tužitelju na ime isplate dogovorene cijene za izvedene radove.

Članom 4. navedenog ugovora o građenju stranke su dogovorile način plaćanja ugovorene cijene. Ugovoreno je plaćanje beskamratnog avansa u iznosu od 370.000,00 KM koji je tuženi (nije sporno) isplatio tužitelju odmah po zaključenju ugovora. Rečeno je da će se isplata preostalog iznosa vršiti sukcesivno putem ispostavljenih mjesečnih situacija i okončanoj situaciji, najkasnije do 10. u mjesecu za prethodni mjesec. Izvođač radova (tužitelj) je prihvatio da mu investitor (tuženi) dio ugovorene cijene plati na način da mu ustupi dva tačno određena stana po određenoj cijeni, što ukupno iznosi 345.883,60 KM plus PDV u iznosu od 58.800,21 KM. Istovremeno se tužitelj saglasio da tuženi može navedene stanove prodati već u toku izgradnje i navedeni iznos uplatiti na račun tužitelja odmah po prodaji, a ako stanove ne proda da ih je dužan predati tužitelju u roku od šest mjeseci od dana ovjere okončane situacije.

Dakle, način isplate ugovorene cijene je određen dvojako – ili prodajom navedenih stanova i uplatom dobijenog iznosa na račun tužitelja (kako je već urađeno za jedan stan), ili predajom tih stanova tužitelju u posjed, pa ne stoji navod tuženog da tužitelj nije ovlašten da traži isplatu bilo kakvog novčanog iznosa. Ovo naročito kod činjenice da tuženi, do zaključenja glavne rasprave (02.12.2019. godine) nije predao tužitelju nikakav stan, a pogotovo ne u dogovorenom roku od šest mjeseci od dana ovjere okončane situacije (ovjerena 24.8.2011. godine), niti tvrdi da to može i hoće učiniti i da stan nije već prodao, slijedom čega stoji njegova obaveza, kako ispravno obrazlaže i prvostepeni sud (koje razloge je u ovom dijelu bezrezervno prihvatio i drugostepeni sud) da tužitelju isplati traženi iznos.

Visinu tog iznosa tuženi i nije sporio. Visina traženog iznosa slijedi i iz nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke prema kojem ukupno potraživanje tužitelja prema tuženom iznosi 1.298.901,39 KM koje je, zaključno sa 06.6.2011. godine, tuženi izmirio u iznosu od 1.140.309,30 KM.

Nije sporno da je tužitelj tuženom u vezi sa isplatom dogovorene cijene, dostavio privremenu situaciju broj: ... od 30.11.2010. godine (na iznos od 129.689,79 KM) i privremenu situaciju broj: ... od 29.12.2010. godine (na iznos od 57.091,10 KM), koje su, saglasno navedenoj odredbi člana 4. ugovora o građenju, dospjele za plaćanje 10.12.2010. odnosno 10.01.2011. godine. Takođe je nesporno da je tuženi izmirio te iznose naprijed opisanim ugovorom o cesiji, dana 06.6.2012. godine. Kako se radi o novčanoj obavezi - temeljem odredbe člana 324. stav 1. i 277. stav 1. ZOO, te člana 4. stav 5. predmetnog ugovora o građenju - a suprotno revizionim navodima tuženog, osnovan je i zahtjev tužitelja za isplatu zatezne kamate, obračunate za period kašnjenja, u iznosima koje je utvrdio vještak ekonomske struke, čijoj visini stranke nisu prigovarale.

Ni ostali navodi revizije tuženog u dijelu u kojem je dozvoljena (koji se svode na kritiku obrazloženja pobijane presude), nisu mogli ishoditi drugačiju odluku o tužbenom zahtjevu. Istina je da sudska odluka mora imati razloge na kojima je zasnovana i mora imati obrazloženje (član 191. stav 4. ZPP), a drugostepeni sud će u obrazloženju ocjeniti i žalbene navode koji su od odlučnog značaja (člana 231. ZPP). Ova obaveza, međutim, ne može biti shvaćena kao

obaveza da se u presudi iznesu svi detalji i daju odgovori na sva postavljena pitanja i iznesene argumente. Mjera u kojoj ova obaveza postoji zavisi od prirode odluke i prirode predmeta spora. U konkretnom slučaju, tuženi je već u toku prvostepenog postupka iznio sve prigovore i argumente u prilog tvrdnji da je tužbeni zahtjev neosnovan. Kada je te iste prigovore i argumente ponovio i u žalbi, drugostepeni sud – koji je prihvatio činjenične i pravne zaključke prvostepenog suda u pogledu osnovanosti tužbenog zahtjeva – nije morao detaljno ponavljati razloge kojima je već prvostepeni sud detaljno i jasno obrazložio zašto smatra da ti prigovori i argumenti tuženog nisu osnovani.

Izloženo ukazuje da nisu osnovani ni navodi tuženog kojim ukazuje na povredu osnovnih načela Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda. On je učestvovao u postupku, štaviše podnio je i protivtužbu. Pružena mu je mogućnost i on ju je svestrano iskoristio, da u toku postupka iznese sve prijedloge i ponudi dokaze, da se očituje na tvrdnje suprotne strane, te da ulaže pravne lijekove. Prema tome, nije tačna revizijska tvrdnja da mu je povrijeđeno pravo na pravično suđenje i pravo na djelotvoran pravni lijek. Činjenica da nije uspio u sporu po tužbi, sama za sebe, ne može predstavljati povredu prava na pravično, odnosno pošteno suđenje.

Ni revizija tužitelja, u dijelu u kojem je dozvoljena, a kojim osporava drugostepenu presudu u dijelu kojim je, po protivtužbi, obavezan da tuženom naknadi štetu nastalu prodorom vode u garaže (64.712,50 KM) i da mu naknadi iznose (ukupno 14.156,24 KM) koje je isplatio trećim licima ispunjavajući obaveze tužitelja, nije osnovana.

Nije sporno da je tužitelj radove (među kojima je i izrada i postavljanje hidroizolacije) okončao 04.6.2011. godine. Garantni rok za izvedene radove je, prema odredbi člana 18. naprijed opisanog ugovora o građenju, iznosio 2 godine od datuma završetka posla po ovjerenom zapisniku o izvršenoj primopredaji radova. Ova ugovorna odredba podrazumjeva da ako u garantnom roku nastupi garantni slučaj, nastaje odgovornost i obaveza izvođača radova (kao posljedica obaveze da izvede sve dogovorene radove kvalitetno i po projektu i da ih preda naručiocu, bez mana) da po pozivu naručioca otkloni uočene nedostatke. Iz činjeničnih utvrđenja nižestepenih sudova proizlazi da je krajem 2012. i početkom 2013. godine (u garantnom roku) primjećeno da dolazi do prodora vode u garaže.

Pored toga, odredbom člana 615. ZOO, koja se, na osnovu odredbe člana 641. istog zakona, primjenjuje i na regulisanje odnosa stranaka koje su zaključile ugovor o građenju, propisano je da izvođač odgovara za skrivene nedostatke stvari, pod uslovom da ga je naručilac obavijestio o istom što prije, najduže mjesec dana od njegovog otkrivanja, a najkasnije do isteka dvije godine od prijema obavljenog posla.

Dakle, kako su stranke bile u materijalnom odnosu temeljem ugovora o građenju i kako tužitelj, kao izvođač, odgovara za kvalitet izvedenih radova u garantnom roku (član 18. ugovora), kao i za skrivene nedostatke (član 615. ZOO), a imajući u vidu da garantni rok, u vrijeme otkrivanja nedostatka, nije istekao, te da ga je tuženi odmah (u okviru zakonom propisanih rokova) pozvao da otkloni uočene nedostatke (na izvedenoj hidroizolaciji), opomenom pred tužbu od 25.12.2012. godine, sa priloženim nalazom vještaka građevinske struke, a protivtužbu podnio 02.7.2013. godine, ne stoje revizioni navodi tužitelja da je ovo potraživanje tuženog zastarilo (i kada bi se zastara računala po odredbi člana 374. ili 376. ZOO) i da tuženi nije aktivno legitimisan da traži naknadu štete po ovom osnovu.

Odredbom člana 642. ZOO je propisano da prava naručioca prema izvođaču zbog nedostataka građevine prelaze i na sve kasnije sticaoce građevine ili njenog dijela. Ova zakonska odredba reguliše odnos izvođača i kasnijeg sticaooca i konstituiše pravo kasnijem stiaocu da se obrati direktno izvođaču da otkloni nedostatke na građevini, s tim da mu ne teče novi rok za obavijest i tužbu, već mu se uračunava i rok prethodnika. Kako tokom postupka nije utvrđeno da je tuženi (investitor, naručilac radova) prodao garaže, zbog čijeg oštećenja – uzrokovanog prodiranjem vode zbog nekvalitetno urađene hidroizolacije – traži naknadu štete, navedena zakonska odredba nije od uticaja na rješenje ovog spora i između ovih stranaka, kako ispravno i argumentovano obrazlažu i nižestepeni sudovi.

Obaveza tužitelja, kao izvođača, da tuženom, kao investitoru odnosno naručiocu, nadoknadi štetu uzrokovanu nekvalitetno izvedenim radovima temelji se, kako je naprijed objašnjeno, na odredbama člana 18. predmetnog ugovora o građenju i odredbi člana 615. ZOO, što podrazumjeva njegovu kauzalnu odgovornost a ne odgovornost po osnovu krivice. Ne radi se o deliktnoj odgovornosti za štetu kada bi trebalo dokazivati krivicu štetnika, pa navodi revizije tužitelja kojima se bavi opštim pojmovima o naknadi štete nisu mogli ishoditi drugačiju odluku.

Osim toga, iz nalaza i mišljenja građevinskih vještaka nesumnjivo proizlazi da su učinjeni propusti u izvođenju hidroizolaterskih radova (koje je izvodio tužitelj), a tužitelj ni na koji način nije dokazao da su oštećenja na hidroizolaciji nastupila djelovanjem nekih drugih izvođača ili nekog trećeg, pa njegova gola tvrdnja istaknuta u ovom pravcu nije relevantna za presuđenje.

Suprotno navodima iz revizije tužitelja, urbanističko-građevinskim vještačenjem detaljno su - na strani 58. do 63. nalaza - opisana oštećenja (prodor vode u slojeve poda garaže, prodor vode u slojeve plafona u garaži, procurivanje vode i vlaga na zidovima garaže, vlaga na unutrašnjim zidovima u podrumskim prostorijama, prodor vode u okno lifta, vlaga na zidovima garažne rampe, vlaga na zidovima u poslovnim prostorijama, procurivanje vode na plafonu galerije), uz konstataciju da bi se precizna vrijednost radova potrebnih za sanaciju opisanih nedostataka mogla utvrditi samo na osnovu posebno i detaljno sačinjenog „Projekta sanacije i otklanjanja propusta koji su načinjeni tokom izvođenja hidroizolacije predmetnog objekta“. Rečeno je da se aktivnosti na otklanjanju uzroka prodora vode kroz hidroizolacioni sloj mogu sprovesti na više načina, te da minimalna ulaganja po tom osnovu iznose 49.875,00 KM, a maksimalna 79.650,00 KM.

Tuženi, na kojem je bio teret dokazivanja vrijednosti radova za sanaciju nedostataka, nije dokazao njihov tačan iznos, ali je navedenim vještačenjem utvrđena najmanja i najveća vrijednost tih radova. Sa druge strane, tužitelj (iako se bavi takvom vrstom poslova) nije ponudio nikakve protivargumente, niti je bilo kakvim dokazima osporio utvrđenje da se ulaganja za sanaciju nedostataka na hidroizolaciji kreću u granicama koje su utvrđene navedenim urbanističko-građevinskim vještačenjem.

Kada se ima u vidu da je (kako je naprijed obrazloženo) utvrđeno da tuženi ima pravo na naknadu ovog vida štete, da je navedenim vještačenjem utvrđena najmanja i najveća vrijednost radova kojima se ta šteta može otkloniti, da iz predmjera i predračuna preduzeća G.Đ. d.o.o. B. od 10.10.2016. godine proizlazi da bi ti radovi koštali 49.042,29 KM, a iz ponude TTB T. B. od 25.02.2017. godine da bi koštali 178.557,35 KM, te imajući u vidu sadržaj odredbe člana 127. ZPP, po ocjeni ovog suda, drugostepeni sud nije pogriješio kada je po ovom osnovu tuženom dosudio iznos od 64.712,50 KM (srednju vrijednost u odnosu na najmanji i najveći iznos utvrđen po vještacima arhitektonske i građevinske struke).

Odredbom člana 12. Ugovora o građenju stranke su u pogledu obaveza izvođača (tužitelja), pored ostalih, ugovorile njegovu obavezu da angažuje stručnu i kvalifikovanu radnu snagu za izvršavanje ugovorenih radova i da obezbijedi potrebnu opremu za izvođenje ovih radova, da obezbijedi čuvarsku službu od dana prijema gradilišta do dana predaje izvedenih radova naručiocu, te da plaća troškove utrošene električne energije, vode i drugog.

Nije sporno da je dio ovih obaveza, plaćanjem odgovarajućih iznosa trećim licima, čija visina je utvrđena vještačenjem po vještaku ekonomske struke, izvršio tuženi (iako je to po ugovoru bila obaveza tužitelja).

Prema tome, saglasno odredbi člana 218. ZOO osnovan je i protivtužbeni zahtjev da se obaveže tužitelj da mu naknadi ove izdatke. Ovo bez obzira na činjenicu da su predmetni računi, na osnovu kojih je izvršeno plaćanje, glasili na tuženog jer, kako ispravno nalazi drugostepeni sud, nije bitno na koga su glasili računi, nego čija je bila, ugovorom utvrđena, obaveza da ih plati.

Sticanje bez osnova postoji ne samo kada jedan dio imovine nekog lica pređe na bilo koji način u imovinu nekog drugog lica, a taj prelazak nema svoj osnov u nekom pravnom poslu ili zakonu, ili je taj osnov kasnije otpao (član 210 ZOO), nego i onda kada na strani obogaćenog ne dođe do smanjenja imovine zahvaljujući činjenici da je osiromašeni učinio neki izdatak iz svoje imovine koji je bio obavezan učiniti obogaćeni, pa ne stoji tvrdnja tužitelja da se nije obogatio jer da tuženi nije njemu isplatio iznose koje potražuje u ovom postupku.

Drugostepena odluka u ovom dijelu, nije temeljena na odredbi člana 296. i 299. ZOO, slijedom čega revizioni navodi tužitelja, kojima se objašnjava kako je drugostepeni sud pogrešno primjenio ove zakonske odredbe, nisu od uticaja na ocjenu pravilnosti i zakonitosti pobijane drugostepene odluke.

Tuženi je protivtužbu podnio 02.7.2013. godine tražeći, po raznim pravnim osnovima, isplatu ukupnog iznosa od 285.624,23 KM. Na pripremnom ročištu, održanom 19.5.2017. godine, smanjio je zahtjev na ukupan iznos od 180.403,72 KM, te je za dio zahtjeva (iznos od 15.458,66 KM koji je u pretežnom dijelu usvojen – za iznos od 14.156,24 KM), promijenio pravni osnov potraživanja (umjesto kao naknadu štete, potražuje ga po osnovu sticanja bez osnova).

Prema izloženom, ne radi se o preinačenju tužbe (tužitelj doduše pogrešno kaže preinačenju tužbenog zahtjeva pri čemu se poziva na odredbu člana 57. ZPP), jer je odredbom člana 56. stav 2. ZPP propisano da tužba nije preinačena ako je tužitelj promijenio pravni osnov tužbenog zahtjeva (pravni osnov čak se i ne mora naznačiti u tužbi niti je sud njime vezan i kada je označen, kako propisuje odredba člana 53. ZPP), ako je smanjio tužbeni zahtjev, ili ako je promijenio, dopunio ili ispravio pojedine navode. Zato se rokovi zastare, suprotno tvrdnji tužitelja, imaju računati u odnosu na dan kada je podnesena protivtužba (02.7.2013. godine). Saglasno prednjem, ne radi se ni o povlačenju tužbe, sa posljedicama računanja troškova postupka, kako to želi prikazati tužitelj.

Pored toga, tužitelj može preinačiti tužbu najkasnije do zaključenja pripremnog ročišta ili do početka glavne rasprave ako pripremno ročište nije održano (član 57. stav 1.). Kako je tuženi protivtužbu izmjenio na pripremnom ročištu, čak i pod uslovom da se radi o preinačenju tužbe (a nije tako), ta okolnost, kojoj tužitelj posvećuje dobar dio svoje revizije, nije od uticaja na rješenje ovog spora.

U razrješenju ovog spornog odnosa nema mjesta primjeni Posebnih uzansi o građenju, jer ugovarači (tuženi, kao investitor-naručilac radova i tužitelj, kao izvođač radova) nisu

ugovorili njihovu primjenu, kako pravilno obrazlaže drugostepeni sud, pozivom na odredbu člana 21. i član 1107. stav 1. ZOO i kakvo obrazloženje u svemu prihvata i ovaj sud.

Iz naprijed navedenog slijedi da pobijana presuda nema nedostataka na koje je ukazano u revizijama stranaka, a ni onih na koje sud pazi po službenoj dužnosti, zbog čega je, primjenom odredbe člana 248. ZPP, odlučeno kao u izreci.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić